

Vård- och omsorgsförvaltningen
Karin Bodlund
Epost: karin.bodlund@vasteras.se

Kopia till

Nämnden för personer med funktionsnedsättning

Tjänsteutlåtande - Utredda möjligheterna att införa en kapiteringsersättning inom boendestöd

Förslag till beslut

1. Skultuna kommunalförvaltning får i uppdrag att testa en kapiteringsmodell under perioden 1 juli 2022 till den 31 december 2022.
2. Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att följa upp hur modellen fungerar för såväl enskild som leverantör.

Ärendebeskrivning

Det finns ingen ”perfekt” ersättningsmodell. Olika modeller har olika effekter och konsekvenser. En så kallad kapiteringsersättning går kort ut på att nämnden, utifrån en av nämnden beslutad ersättningsnivå, ersätter leverantören för varje enskild individ som erhåller boendestöd. Biståndsenheten i en sådan modell bedömer enbart behovet, inte antalet timmar. Den enskilde och leverantören kommer överens om hur, när samt tidsåtgång. Vissa personer har behov av stöd i stor omfattning. Andra behöver mindre. Biståndsenhetens uppdrag blir att följa upp målen med insatsen – får den enskilde sina behov tillgodosedda? Nämnden skulle med denna modell få bättre kontroll på utflödet av ersättningen. Leverantören skulle få bättre kontroll på inflödet av ersättningen och således bättre planeringsförutsättningar för sina insatser. Således kommer det att ske en form av perspektivbyte från uppföljning/granskning av ”kvantitet” i form av tidsåtgång till ”kvalitet”, utförandet av insatsen.

För närvarande är det endast Västerås vård och omsorg samt Skultuna kommunalförvaltning som bedriver boendestöd. Eftersom en kapiteringsersättning inte har testats tidigare inom boendestöd föreslår förvaltningen att denna modell prövas under sista halvåret 2022. Förvaltningen har varit i kontakt med Skultuna kommunalförvaltning som för närvarande bedriver boendestöd till 23 personer. Eftersom Skultuna kommunalförvaltning är en ”liten utförare” så kan de ses som en värdefull värdemätare för modellen, särskilt för potentiella små företag. De har förklarat sig positiva till att testa modellen.

Vård och omsorgsförvaltningen har den 27 maj 2022 lämnat följande förslag till beslut:

1. Skultuna kommunalförvaltning får i uppdrag att testa en kapiteringsmodell under perioden 1 juli 2022 till den 31 december 2022.
2. Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att följa upp hur modellen fungerar för såväl enskild som leverantör.

Kapiteringsersättning inom boendestöd

1. Bakgrund

Utifrån att två leverantörer sade upp sina kontrakt enligt LOV under våren 2021 beslutade förvaltningen att genomföra en summarisk utredning där några kommuners förfrågningsunderlag jämfördes med Västerås.

Förvaltningen läste översiktligt igenom och jämförde sex förfrågningsunderlag som har LOV inom boendestöd med varandra för att få en uppfattning om det fanns några väsentliga skillnader i kravställning och ekonomi. Vidare ställde förvaltningen uppföljande frågor till dessa kommuner och fick svar i varierande omfattning. Det var trots detta inte helt enkelt att göra en helt objektiv jämförelse mellan de olika kommunerna beroende på variationer kring målgrupp, kommunal struktur och andra avtalsvillkor. På valfrihetswebben, en annonsplats för LOV-tjänster finns det för närvarande 14 förfrågningsunderlag enligt LOV, merparten inom Stockholmsområdet. Av 290 kommuner har således 14 kommuner valt att lägga ut boendestöd på LOV.

Beträffande ersättningen så kunde det finnas vissa smärre variationer kring vad som ingår i den men i stort sett så drog förvaltningen slutsatsen att ersättningen i allmänhet täckte samtliga kostnader för uppdraget. Det fanns, i denna jämförelse, bara en kommun som betalade ut mer per timme än Västerås. En annan kommun betalade för beställd tid, övriga utifrån utförd tid. Vissa kommuner betalade för s k "bomtid" (avböjda besök) andra gjorde det inte.

Nämnden tog del av rapporten i oktober 2021 och beslutade att förvaltningen skulle inkomma med vidare återkoppling i ärendet och arbeta vidare med det uppdrag som gavs förvaltningen under nämndens arbetsutskott 2021-10-06 §278 vilket var följande:

Nämnden för personer med funktionsnedsättning arbetsutskott ger förvaltningen i uppdrag att *utreda modellen för boendestöd. Utredningen ska ta hänsyn till att förenkla för privata aktörer att erbjuda boendestöd samt att förstärka kvaliteten för individerna som är i behov av boendestöd.*

Nämndens behandlade utredningen den 23 mars 2022. Den samlade bedömningen från förvaltningen lyder enligt nedan:

Det finns ett antal "buggar" i systemet som gör denna insats svårbedömd i sin helhet. Några exempel:

- Svårigheten att göra en "säker" bedömning av såväl behov som tid i samband med utredningen.
- Uppföljningen som inte sker i erforderlig omfattning utifrån arbetsbelastningen på biståndsenheten.
- Svårigheten att kunna kontrollera registrering av utförd tid när insatsen inte registreras i hemmet, s k efterregistrering.
- Differensen mellan utförarna i utförd tid. Varför är det så?
- Insatsens komplexitet i såväl form av innehåll som variationer i mottagarnas motivation till att ta emot insatsen.

Ersättningsnivån är en för leverantörerna central fråga. Om nämnden ersätter utifrån beställd tid eller utger ersättning för "bomtid" kommer nämndens kostnader väsentligen öka. *Möjligen* kan en kapiteringsmodell vara en väg att gå men dess för- och nackdelar behöver utredas först i så fall. Det är heller inte säkert att en sådan modell tillgodoser leverantörernas behov av intäkter om inte nämnden ökar denna budgetpost.

Vid nämndens AU den 9 mars 2022 gavs förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheterna till att införa en kapiteringsersättning inom boendestöd och vid påföljande nämndsmöte tog Nämnden för personer med funktionsnedsättning tog vi påföljande nämndmöte del av rapporten och lade den till handlingarna.

2. Kapiteringsersättning

Det finns ingen "perfekt" ersättningsmodell. Olika modeller har olika effekter och konsekvenser. En så kallad kapiteringsersättning går kort ut på att nämnden, utifrån en av nämnden beslutad ersättningsnivå, ersätter leverantören för varje enskild individ som erhåller boendestöd. Biståndsenheten i en sådan modell bedömer enbart behovet, inte antalet timmar. Den enskilde och leverantören kommer överens om hur, när samt tidsåtgång. Vissa personer har behov av stöd i stor omfattning. Andra behöver mindre. Biståndsenhetens uppdrag blir att följa upp målen med insatsen – får den enskilde sina behov tillgodosedda? Nämnden skulle med denna modell få bättre kontroll på utflödet av ersättningen. Leverantören skulle få bättre kontroll på inflödet av ersättningen och således bättre planeringsförutsättningar för sina insatser. Det är dock inte säkert att en sådan modell tillgodoser leverantörernas behov av intäkter om inte nämnden ökar denna budgetpost. Modellen ger heller inte utföraren incitament för att avsluta insatsen. De 14 kommuner i landet som har LOV inom boendestöd har, såvitt förvaltningen känner till, valt att ersätta enligt beställd- eller utförd tid. Den senare modellen med eller utan möjlighet att få ersättning för "bomtid".

3. Några möjligheter och risker med en kapiteringsersättning

Möjligheter

Enskild- Högre tidflexibilitet utifrån behov.

Biståndsenheten - Behöver inte estimeras tidsåtgång i samband med en utredning, ej heller hantera önskemål från leverantörerna om mer tid.

Leverantörer – Högre tidflexibilitet utifrån den enskildes behov. Behöver inte rapportera in utförd tid. Bättre kontroll på inflödet av resurser.

Risker

Enskild – Färre personal utför insatsen som kan innebära att den enskilde får för lite tid/inte alls eller att insatsen utförs digitalt även om det finns behov av fysiska besök.

Biståndsenheten – Ärenden måste avslutas i verksamhetssystemen.

Leverantörer – Behöver hitta nya former för att komma överens om innehåll och tid med den enskilde.

Eftersom uppföljning av biståndsbeslutet inte sker i erforderlig omfattning för närvarande gör förvaltningen bedömningen att biståndsenheten behöver förstärkas med motsvarande två heltidstjänster. Syftet med denna förstärkning är att kontrollera att den enskilde får sina behov tillgodosedda och att insatserna harmonierar med målen. I gengäld behöver inte förvaltningen granska den inregistrerade tiden från leverantörerna eftersom det inte kommer att rapporteras in någon tid. Således kommer det att ske en form av perspektivbyte från uppföljning/granskning av "kvantitet" i form av tidsåtgång till "kvalitet", utförandet av insatsen.

4. Ekonomisk modell

Budgetposten för verksamheten boendestöd för innevarande år är 29 439 000 kronor om justering görs för de interna affärer nämnden har mot Äldrenämnden. Då har även justering gjorts för kostnaden av två nya tjänster inom biståndsenheten. Det är en ökning av budgeten med 2 339 000 kronor jämfört med 2021.

Då drygt 520 personer får insatsen idag skulle det med en kapiteringsersättning innebära en årlig ersättning om ca 56 000 kronor/ person och år / månatlig ersättning på ca 4600 kronor.

Om en jämförelse skulle göras med dagens modell med en timersättning om 436 kr och en kapiteringsersättningsmodell så skulle det kunna se ut enligt nedan (baserat på statistik från 2021):

Boendestöd
Utförd tid 2021

	Vård och omsorg	Skultuna hemtjänst	Egenregi totalt	Aros Stödgrupp	Attendo	Funkisgruppen	Personstöd Mälardalen	Tillberga GS	Externa utförare totalt	Totalt antal utförda timmar
Jan - 21	1 411	103	1 514	816	1 205	749	1 371	9	4 151	5 664
Feb - 21	1 173	116	1 289	803	1 173	756	1 409	12	4 152	5 442
Mar - 21	1 628	149	1 777	933	1 451	900	1 570	19	4 874	6 651
Apr - 21	1 482	109	1 591	894	1 242	780	1 551	15	4 482	6 073
Maj - 21	1 417	100	1 518	1 523	738	737	1 526	9	4 533	6 050
Jun - 21	1 140	101	1 241	2 154		676	1 434	7	4 271	5 513
Jul - 21	1 241	85	1 326	2 138		550	1 046	9	3 744	5 071
Aug - 21	1 435	101	1 535	2 818			1 286	15	4 120	5 655
Sep - 21	1 601	109	1 710	2 619			1 368	16	4 003	5 713
Okt - 21	1 532	98	1 630	2 434			1 329	15	3 779	5 408
Nov - 21	1 596	106	1 702	2 528			1 294	17	3 840	5 542
Dec - 21	1 401	120	1 521	2 629			1 189	14	3 833	5 354
Totalt 2021	17 057	1 298	18 355	22 290	5 810	5 149	16 376	158	49 782	68 137

Boendestöd
Ersättning med 2022 års timpris

	Vård och omsorg	Skultuna hemtjänst	Egenregi totalt	Aros Stödgrupp	Attendo	Funkisgruppen	Personstöd Mälardalen	Tillberga GS	Externa utförare totalt	Totalkostnad
Jan - 21	615 247	44 748	659 995	355 729	525 367	326 615	597 873	4 106	1 809 689	2 469 684
Feb - 21	511 582	50 627	562 209	349 897	511 582	329 406	614 422	5 130	1 810 438	2 372 647
Mar - 21	709 860	65 022	774 882	406 925	632 839	392 459	684 571	8 219	2 125 013	2 899 895
Apr - 21	646 204	47 473	693 677	389 639	541 447	340 204	676 267	6 729	1 954 285	2 647 963
Maj - 21	617 979	43 658	661 637	663 865	321 841	321 397	665 409	3 830	1 976 341	2 637 979
Jun - 21	496 845	44 239	541 084	939 159		294 886	625 384	2 943	1 862 371	2 403 455
Jul - 21	541 107	37 205	578 313	932 357		239 848	456 261	3 968	1 632 434	2 210 746
Aug - 21	625 487	43 927	669 414	1 228 666			560 860	6 614	1 796 140	2 465 554
Sep - 21	698 000	47 597	745 596	1 142 085			596 511	6 852	1 745 448	2 491 044
Okt - 21	667 759	42 808	710 567	1 061 377			579 456	6 660	1 647 492	2 358 060
Nov - 21	695 996	46 042	742 038	1 102 308			564 257	7 498	1 674 063	2 416 101
Dec - 21	610 777	52 531	663 308	1 146 433			518 525	6 126	1 671 083	2 334 391
Totalt 2021	7 436 843	565 877	8 002 720	9 718 439	2 533 075	2 244 816	7 139 794	68 675	21 704 799	29 707 519

Boendestöd
Antal personer med utförd tid under år 2021

	Vård och omsorg	Skultuna hemtjänst	Egenregi totalt	Aros Stödgrupp	Attendo	Funkisgruppen	Personstöd Mälardalen	Tillberga GS	Externa utförare totalt	Totalt antal personer
Jan - 21	163	13	176	64	89	63	113	2	331	507
Feb - 21	173	14	187	69	88	62	114	2	335	522
Mar - 21	176	14	190	70	91	68	117	3	349	539
Apr - 21	176	13	189	69	90	67	116	3	345	534
Maj - 21	170	12	182	117	85	63	121	1	387	569
Jun - 21	179	14	193	141		63	115	1	320	513
Jul - 21	176	12	188	151		50	108	2	311	499
Aug - 21	195	14	209	201			106	2	309	518
Sep - 21	203	12	215	197			104	2	303	518
Okt - 21	207	13	220	198			103	2	303	523
Nov - 21	207	11	218	194			103	2	299	517
Dec - 21	215	12	227	200			98	2	300	527
Medelv 2021	187	13	200	139	89	62	110	2	324	524

Boendestöd
Ersättning med kapitering med 2022 års budget

	Vård och omsorg	Skultuna hemtjänst	Egenregi totalt	Aros Stödgrupp	Attendo	Funkisgruppen	Personstöd Mälardalen	Tillberga GS	Externa utförare totalt	Totalkostnad
Jan - 21	758 553	60 498	819 051	297 837	414 179	293 183	525 868	9 307	1 540 375	2 359 426
Feb - 21	805 090	65 152	870 242	321 105	409 526	288 529	530 522	9 307	1 558 990	2 429 231
Mar - 21	819 051	65 152	884 203	325 759	423 487	316 452	544 483	13 961	1 624 141	2 508 344
Apr - 21	819 051	60 498	879 549	321 105	418 833	311 798	539 829	13 961	1 605 527	2 485 076
Maj - 21	791 129	55 844	846 973	544 483	395 565	293 183	563 098	4 654	1 800 982	2 647 955
Jun - 21	833 012	65 152	898 164	656 172		293 183	535 176	4 654	1 489 184	2 387 348
Jul - 21	819 051	55 844	874 896	702 709		232 685	502 600	9 307	1 447 301	2 322 196
Aug - 21	907 472	65 152	972 623	935 394			493 292	9 307	1 437 993	2 410 617
Sep - 21	944 701	55 844	1 000 546	916 779			483 985	9 307	1 410 071	2 410 617
Okt - 21	963 316	60 498	1 023 814	921 433			479 331	9 307	1 410 071	2 433 885
Nov - 21	963 316	51 191	1 014 507	902 818			479 331	9 307	1 391 456	2 405 963
Dec - 21	1 000 546	55 844	1 056 390	930 740			456 063	9 307	1 396 110	2 452 500
Medelv 2021	10 424 288	716 670	11 140 958	7 776 333	2 061 589	2 029 013	6 133 577	111 689	18 112 201	29 253 159

Förändring: 2 987 446 150 793 -1 942 106 -471 486 -215 802 -1 006 217 43 014

I jämförelsen kan man tydligt se att Vård- och omsorg skulle gynnas av en kapiteringsersättningsmodell medan Aros stödgrupp och Personstöd Mälardalen förmodligen skulle föredra dagens ersättningsmodell. Ett klart samband finns mellan andel utförd tid och beställd tid. Vård- och omsorg hade i genomsnitt 2021 endast 51% utförd tid i förhållande till beställd tid medan Aros stödgrupp hade hela 91%.

5. Förslag

För närvarande är det endast Västerås vård och omsorg samt Skultuna kommunalförvaltning som bedriver boendestöd. Eftersom en kapiteringsersättning inte har testats tidigare inom boendestöd föreslår förvaltningen att denna modell prövas under sista halvåret 2022. Förvaltningen har varit i kontakt med Skultuna kommunalförvaltning som för närvarande bedriver boendestöd till 23 personer. Eftersom Skultuna kommunalförvaltning är en "liten utförare" så kan de ses som en värdefull värdemätare för modellen, särskilt för potentiella små företag. De har förklarat sig positiva till att testa modellen.

Om beslut fattas om att testa modellen innebär det att från den 1 juli 2022 till den 31 december 2022 erhåller Skultuna kommunalförvaltning en ersättning motsvarande 56 000 kronor/ person och år /månatlig ersättning på ca 4600 kronor. De förbinder sig också att tillsammans med den enskilde komma överens om hur och när boendestödet ska bedrivas samt tidsåtgången för detta. Biståndsenheten kommer att under denna period att prioritera uppföljningen av målen och insatsen för de personer som erhåller boendestödet i Skultuna. Förvaltningen kommer också under senare delen av året följa upp hur leverantören upplevt modellen. Biståndsenhetens uppföljning av enskilda och förvaltningens uppföljning av hur modellen fungerat kommer att redovisas för nämnden.

Vård och omsorgsförvaltningen har den 27 maj 2022 lämnat följande förslag till beslut:

- Skultuna kommunalförvaltning får i uppdrag att testa en kapiteringsmodell under perioden 1 juli 2022 till den 31 december 2022.
- Vård- och omsorgsförvaltningen får i uppdrag att följa upp hur modellen fungerar för såväl enskild som leverantör.